

Findien evoluutio

Kotimaisen harrastajaelokuvan nykytila ja tulevaisuuden tekijät

Matti Hermann Kiviniemi

Kulttuurialan opinnäytetyö
Viestinnän koulutusohjelma
Medianomi (AMK)

TORNIO 2012

TIIVISTELMÄ

KEMI-TORNION AMMATTIKORKEAKOULU

Tekijä:	Kiviniemi Matti Hermanni
Opinnäytetyön nimi:	Findien evoluutio. Kotimaisen harrastajaelokuvan nykytila ja tulevaisuuden tekijät.
Sivuja (+ liitteitä):	31 (+ 2 dvd-tallennetta)
<p>Elämme digitalisoituneessa yhteiskunnassa ja tämä on nostanut myös mediakulttuurin uudelle tasolle. Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on kertoa suomalaisen harrastajaelokuvan, findien, nykytilasta ja sen tulevaisuuden näkymistä monien harrastajatuotosten laadun hipoessa jo ammattitasa. Pysin myös selvittämään, millaisia tuotantotapoja sekä levitys- ja rahoituskanavia nykyaika on mahdollistanut.</p> <p>Aluksi esittelen findien ilmiönä, käyn läpi mediakulttuuriin ja harrastajaelokuvaan liittyvää termistöä ja historiaa avatakseni aihepiiriä. Seuraavaksi kerron kotimaisen harrastajaelokuvan tämänhetkisestä tilasta ja nykyisistä levitys- ja rahoituskanavista, jotka niin sanottu uusmedia (Internet, multimedia jne.) on mahdollistanut. Samalla tuon esille asioita, jotka kannattaa ottaa huomioon pienen budjetin omaavissa tuotannoissa. Lopuksi pyrin kahden eri harrastajatuotannon kautta esittelemään lyhytelokuvan erilaisia tuotantotapoja, kerron tekijöiden taustoista ja sen, mihin suuntaan tuotannot ovat heitä vieneet. Olin itse tekemässä molempia ja tulen käyttämään niitä työssäni myös tuotteina. Toisessa toimin äänisuunnittelijana ja näyttelin pääosaa, toisen käsikirjoitin ja ohjasin.</p> <p>Opinnäytetyöni pohjautuu monimenetelmäiseen tutkimukseen, koska olen joutunut käyttämään erilaisia tutkimustapoja työn eri osa-alueilla. Nykytilaa selvittäessäni lähdeaineistona olen käyttänyt eri mediatutkijoiden julkaisuja ja internetistä löytyneitä artikkeleita sekä monia elokuvaharrastaja- ja tapahtumasivustoja. Suuri osa työstäni koostuu kuitenkin omista ja muiden kotimaisten elokuvaharrastajien omakohtaisista kokemuksista ja havainnoista, koska niin sanotusti kantapään kautta opitut asiat ovat osoittautuneet tehokkaimmiksi lähteiksi. Kahden harrastajan haastattelusta voi selvittää jo enemmän kuin aiheesta tämän hetkisessä kirjallisuudessa, tutkimuksissa ja internetissä. Lisäksi olen hyödyntänyt vuonna 2007 tekemääni seminaarityötä, jonka tein lähes samasta aiheesta.</p> <p>Digitalisoitumisen myötä on suomalainen harrastajaelokuva, eli findie, kehittynyt huomasti vuosikymmenen kuluessa. Findien evoluutio on siis ottamassa loikan eteenpäin. Teräväpiirtoon kykenevät videokamerat ja kotikoneille asennettavat helppokäyttöiset editointiohjelmit mahdollistavat liki ammattimaisen tuloksen. Lisäksi nykyajan tallennusformaatit ja internet mahdollistavat uusia rahoituskanavia ja teoksien laajan levittämisen maan rajojen ulkopuolellekin. Tulevaisuuden markkinointikoneistoksi ja rahoittajiksi on tullut apuun uusi ryhmä: fanit. Tämä luo varmasti turvaa harrastajaelokuvien itsenäisyydelle isomman koneiston varjossa.</p> <p>Asiasanat: amatöörielokuva, independent-elokuvat, levittäminen, lyhytelokuvat, rahoitus</p>	

ABSTRACT

KEMI-TORNIO UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Author:	Kiviniemi Matti Hermanni
Thesis Title:	The evolution of Findie. Domestic amateur film's present state and creators of the future.
Pages (Appendices):	31 (+ 2 dvd)
<p>We live in a digitized society and this has also raised the media culture to a new level. The objective of this thesis is to describe the present state of Finnish amateur film, <i>Findie</i>, and its future prospects when the quality of many amateur outputs is approaching the professional level. I also try to determine what kind of opportunities the present day has made possible for the ways to produce and for distribution and financial channels.</p> <p>The first section presents <i>Findie</i> as a phenomenon, deal with some media culture- and amateur film-related terminology and history to open the topic a little. The second section describes the current state of the domestic amateur film and the current distribution and financial channels which the so-called new media, i.e. the Internet, multimedia, etc., have made possible. At the same time I bring forth the aspects that should be taken into account with the low-budget productions. Lastly I to present different ways to produce a short film through two different amateur productions, discuss the backgrounds of the creators and the direction in which the productions have taken them. I was involved in both of these works and I use them in my thesis also as products. In the other work I worked as a sound designer and played the main part, in the other work I was the screenwriter and director.</p> <p>My thesis is based on mixed research methods, because I had to use a variety of research methods in different areas of my work. In examining the current state, I used various media researchers' publications and articles that were found on the Internet as well as various amateur film maker and event sites as source material. Much of my work consists of, however, my own and other domestic amateur film makers' personal experiences and observations, because the lessons learned the hard way have proven most effective sources. The interviews of two amateurs can show more than the subject in the current literature, research and via the Internet. I have also made use of my term paper I made in 2007, which was almost from the same subject.</p> <p>With digitalization, the Finnish amateur film, or <i>Findie</i>, has developed a lot within a decade. <i>Findie</i>'s evolution is therefore taking a leap forward. High Definition capable video cameras and home computers' easy to use editing software packages enable the nearly professional results. In addition, the modern recording formats and the Internet make it possible for new financing channels and a wide distribution of works outside the country. A new group has become the future marketing and donor assistance: the fans. This will certainly create security for amateur films' independence in the shadow of bigger machinery.</p> <p>Keywords: amateur movies, distribution, funding, Independent films, short films</p>	

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1 JOHDANTO	5
2 FINDIEN LYHYT OPPIMÄÄRÄ.....	6
2.1 Riippumattoman elokuvan historiaa ja termistöä.....	6
2.2 Indie.....	7
3 FINDIEN NYKYTILA JA TULEVAISUUS	9
3.1 Indie.ry - Feeniks nousee.....	9
3.2 Findieryhmiä	10
3.2.1 Acid Cinema.....	10
3.2.2 Trash Video	11
3.2.3 Jo-Jo the Dog Films.....	11
3.3 Levityskanavat.....	13
3.3.1 Uusmedia	14
3.3.2 Festivaalit, tapahtumat ja kilpailut	16
3.4 Uusi rahoituskanava: fanit	17
4 KAKSI ERILAISTA TUOTANTOTAPAA	19
4.1 Case The Human Sculptures (2010).....	19
4.2 Case Bunny the Killer Thing (2011).....	25
5 POHDINTA	29
LÄHTEET.....	30

1 JOHDANTO

Mitä eroa on amatöörielokuvaajalla, harrastajaelokuvaajalla, indie-elokuvaajalla ja findie-elokuvaajalla? Kirjoitusasu. Kaikki painivat samojen ongelmien kanssa tuotantojen sa aikana. Pieni budjetti, suppea kalusto ja amatööri-näyttelijät ovat olennaisia asioita tällaisissa tuotannoissa. Mutta yksi asia heitä yhdistää ylitse muiden. Halu tehdä elokuvaa intohimoisesti ja valtavirrasta välittämättä. Tuotantojen rahattomuus pakottaa innovatiivisiin ratkaisuihin, ja näin taataan omaperäinen ja henkilökohtainen lopputulos. Viime vuosina findie-skene on alkanut nostaa päätään valtavirran vessanpöntöstä ja ravistelee sitä nyt ylpeänä ennakkoluulojen roiskuessa päin muottiin survottujen tekijöiden näköä. SE minkä sanotaan valuvan alaspäin, voikin olla vaihtamassa valumissuuntaa.

Opinnäytetyöni tarkoituksena on selventää suomalaisen harrastajaelokuvan, findien, nykytilaa ja tulevaisuuden näkymiä ilman, että kenellekään lukijalle jäisi epäselväksi mistä lähitulevaisuudessa mediatalojen kahvihuoneissa kohistaan ja kauhistellaan. Käyn läpi tämän saastaiseksi roskaksikin tuomitun skenen nykyanatomian pala palalta unohtamatta kuitenkaan omaa osuuttani sopan hämmäntämisessä. Työvälineinä tutkimuksessani käytän niin suurennuslasia, kuin kaukoputkeakin eli katson lähelle ja kauas.

Valitsin näinkin marginaalisen alueen mediakulttuurista, koska findiestä ei tiettävästi ole vielä julkaistu yhtään opinnäytetyötä, ainakaan samalla otteella toteutettuna kuin minulla. On aika raahata findie-skene kellarista päivänvaloon, koska underground on kuollut ja evoluutio elää.

Koin lievän *déjà vu*, kun aloin etsiä aiheeseen liittyvää kirjallisuutta kirjastoista. Törmäsin ainoastaan samoihin Amerikan-mallin sisältäviin independent-elokuvakirjoihin, kuin seminaarityötä tehdessäni vuonna 2007. Nykyajan digitalisoitumisesta kertonee sekini, että melkein kaikki käyttämäni lähteet työssäni ovat internetistä. Lisäksi olen käyttänyt Joonas Makkosen ja Jukka Vidgrenin, eli parin kovan tekijän, haastatteluja. Joonaksen luotsaaman Jo-Jo the Dog Filmsin lyhytelokuvia on nähty eri festivaaleilla ja tapahtumissa ainakin 11 maassa. Jukka Vidgrenin Mutant Koala Picturesin Dr. Professors Thesis of Evil taas on uraa uurtava motion novel-tekniikkaa hyödyntävä lyhytelokuva.

2 FINDIEN LYHYT OPPIMÄÄRÄ

Tässä luvussa tulen kertomaan aluksi riippumattoman elokuvan eli indien historiasta. Tämä siitä syystä, että vaikka globaali independent-elokuva ja suomalainen harrastaja-elokuva eivät täysin vastaakaan toisiaan, ovat periaatteet ja juuret pohjimmiltaan samat. Lisäksi avaan opinnäytetyössäni vastaan tulevaa termistöä ja itse findien taustoja.

2.1 Riippumattoman elokuvan historiaa ja termistöä

Kansainvälisessä elokuvamaailmassa independent-elokuvilla tai lyhennetyksi indie-elokuvilla tarkoitetaan yleensä suurista elokuvastudioista riippumattomia pienellä budjetilla toteutettuja tuotantoja sekä vähemmän kaupallisia ja klassisen Hollywoodin valtavirrasta poikkeavia taide-elokuvia. (En.wikipedia 2012, hakupäivä 20.3.2012.)

Suomessa riippumattomalla elokuvalla tarkoitetaan tuotantoa, johon ei ole saatu rahoitusta Suomen elokuvasäätiöltä tai tuotantoyhtiöiltä (Fi.wikipedia 2012, hakupäivä 20.3.2012).

Termillä findie (tulee sanoista ”Finnish indie”) taas tarkoitetaan suomalaista indie-elokuvaa, joka on tehty harrastajavoimin ja yleensä pienellä budjetilla (Fi.wikipedia 2012, hakupäivä 20.3.2012).

Independent-elokuvien historia voidaan jakaa neljään aikakauteen:

Ensimmäinen aikakausi alkaa 1900-luvun alkupuolelta, jolloin silloiset elokuva-alan uranuurtajat alkoivat vastustaa alan patentit omistavien Motion Picture Patents Companyn (MPPC) ja Edison Trustin kontrollointia ja sortoa. Monet independent-elokuvien tekijät rakensivat itse kameransa ja muuttivat Etelä-Kaliforniaan, Hollywoodiin, pois valvovien silmien alta. (En.wikipedia 2012, hakupäivä 20.3.2012.)

Toinen aikakausi koitti, kun studiojärjestelmästä tuli lopulta niin mahtava, että jotkut elokuvantekijät siirtyivät jälleen riippumattomiin tuotantoihin. Kun toinen

maailmansota alkoi, lukuiset sosiaaliset ja kulttuurilliset muutokset ympäri maailman loivat uusia ideoita ja näkökulmia kokeiltaviksi elokuvissa.

(En.wikipedia 2012, hakupäivä 20.3.2012.)

Kolmas aikakausi alkoi 60- ja 70-lukujen aikana sanan vapauden, sodan vastaistenliikkeiden ja hippiliikkeen tultua. Tuolloin indie-ohjaajat ja indie-tuottajat halusivat alkaa tekemään maanläheisempiä elokuvia. Sillä välin, kun suurimmat studiot jatkoivat saman juonen omaavien elokuvien tuottamista pitäen teatterit tyhjillään, alkoivat indie-elokuvien tekijät huomata teini-ikäisten potentiaalin kohdeyleisönä.

(En.wikipedia 2012, hakupäivä 20.3.2012.)

Neljäs aikakausi, eli moderniaikakausi, ulottuu 80-luvun lopulta tähän päivään. Indie-elokuvien määrä on kasvanut huomattavasti entisestä tekniikan parannuttua ja halvennuttua, sekä levityskanavien lisääntyttyä. (En.wikipedia 2012, hakupäivä 20.3.2012.)

2.2 Findie

Vielä viisitoista vuotta sitten suomalaiseseen indie-elokuvaan oli mahdollista törmätä vain tietyillä ja harvoilla elokuvaharrastajien festivaaleilla. Tallennemuotoina olivat joko perinteinen filmi tai vaihtoehtoisesti videonauha. 1990-luvun lopulla alan digitalisoituminen oli suuri käänne harrastajapiireissä myös Suomessa. Digitaalisten videokameroiden ja helppokäyttöisten editointiohjelmistojen tuleminen markkinoille mahdollistivat laadukkaan jäljen aikaan saamisen edullisesti. Tuotannollisten asioiden helpotuttua yhä useampi elokuvakouluja käymätön elokuvaharrastaja uskaltaa nousta sohvalta ruudun edestä koettamaan omia siipiään myös kameran takana. Nyt kotimaisia riippumattomia elokuvia on todella helppo löytää internetistä bittivirraksi paketoituina ilmaiseksi ladattavina tiedostoina. Internetistä onkin muodostunut ehkä tärkein ja edullisin levityskanava. Levityskanavista kerron enemmän luvussa ”FINDIEN NYKYTILA JA TULEVAISUUS”.

Findie-elokuville on ominaista pieni budjetti, joka monesti näkyy ulkoasussa, ja amatöörinäyttelijät. Findie-elokuvat ovat luovuuden ja omaperäisyyden käyttämistä parhaimmillaan johtuen nimenomaan rahanpuutteesta. Työryhmä koostuu yleisimmin

omasta kaveripiiristä. Suosittuja genrejä ovat olleet esimerkiksi splatter-, kauhu- ja toiminta-elokuvat yltiöpäisellä väkivallalla ja omituisella tunnelmalla maustettuina. Myös draamaa ja genreistä riippumatonta taide-elokuvaa tehdään paljon.

(Fi.wikipedia 2012, hakupäivä 20.3.2012.)

Omassa harrastajapiirissäni on myös vakiintunut tapa sekoittaa eri genrejä keskenään, mikä takaa omaperäisen lopputuloksen. Nyt kun tuotantoprosessi on helpottunut teknisen tason nousun myötä, ovat myös tekijöiden kunnianhimo ja huolellisuus kasvaneet. Nykyään enemmän arvostusta saavatkin hyvin käsikirjoitetut ja kuvatut teokset, kuin kieliposkessa tehdyt verellä ja suolenpätkillä hiekkamontussa sotkemiseen keskittyvät splatterit. (Fi.wikipedia, hakupäivä 20.3.2012.)

On ollut myös mahtavaa huomata, että vihdoinkin äänipuoleen ollaan alettu kiinnittää huomiota enemmän. Tämä on ollut mielestäni tähän asti yksi isoimpia ongelmia findie-elokuvissa. Kerron äänipuolen ongelmista enemmän työni teos-osassa ”KAKSI ERI TUOTANTOTAPAA”.

Tulen käyttämään opinnäytetyössäni aika paljon lähteenä Findiepedia.net-sivustoa, koska se on tällä hetkellä kattavin findietä käsittelevä sivusto ja tietosanakirja. Sen tarkoituksena on koota tietoa koko findie-skenestä. Sivustolta löytyy artikkeleita, luokitukset ja luettelot findie-elokuvista, -näyttelijöistä, -ryhmistä, -ohjaajista, -säveltäjistä, -tapahtumista, -termeistä ja lähes kaikesta findieen liittyvästä.

(Findiepedia.net 2012, hakupäivä 20.3.2012.)

3 FINDIEN NYKYTILA JA TULEVAISUUS

Viimeisen kymmenen vuoden aikana findie on ollut kovassa nosteessa, kiitos into- ja kunnianhimoisten tekijöiden kuten Samuli Torssonen ja Timo Vuorensola (Star Wreck, Iron Sky). Tässä luvussa esittelen kotimaisten riippumattomien elokuvantekijöiden yhteenliittymänä tunnetun yhdistyksen, Findie ry:n, eri findie-ryhmiä, nykylevitys- ja rahoituskanavia.

3.1 Findie ry – Feeniks nousee

Findien tekijöitä löytyy Suomesta kuin sieniä syysmetsästä. Joskus täytyy vain hieman potkia mättäitä heidät löytääkseen. Tähän ongelmaan on törmännyt myös Findie ry eli Finnish Independent Movie Association, joka tunnetaan kotimaisten riippumattomien elokuvantekijöiden yhteenliittymänä. Vuonna 2005 perustetun valtakunnallisen yhdistyksen tarkoituksena on edistää kotimaisen riippumattoman elokuvan näkyvyyttä ja tunnettavuutta sekä lisätä ihmisten kiinnostusta harrastajaelokuvaamista kohtaan. Yhdistykseen varsinaiseksi tai kannatusjäseneksi voi liittyä jokainen, joka hyväksyy yhdistyksen tarkoituksen ja säännöt. Jäsenet hyväksyy hakemuksesta yhdistyksen hallitus. Kaiken lisäksi yhdistykseen liittyminen on ilmaista. (Indietaivas.fi 2012, hakupäivä 20.3.2012.) Yhdistyksen puheenjohtaja Rauli Ylitalo onkin vuoden aikana kiertänyt eri tapahtumissa markkinoimassa Findie ry:tä ja koettanut samalla kerätä uusia jäseniä yhdistyksen riveihin.

Findie ry on aiempina vuosina järjestänyt findie-tapahtumia ainakin Helsingissä, Tampereella, Naantalissa ja Jyväskylässä. Nyt olisi aika siirtyä myös pohjoisemmaksi, koska varsinkin Oulussa ja Torniossa findie-harrastajia löytyy. Findie ry:n perinteisesti Tampereen Elokuva festivaalien yhteydessä järjestämässä TUFF:ssa (Trash & Underground Film Festival) nähdään vuosittain kattaus suomalaista indie-elokuvaa.

(Tuff.fi 2012, hakupäivä 20.3.2012.) Tapahtuman Facebook-sivulla tapahtumaa luonnehditaan näin: ”TUFF ohjelmistoa hallitsevat valtavirrasta poikkeavat teemat kuten kauhu, roska, väkivalta ja splatter. Ehdottomasti K-18!”. Tänä vuonna paikalle selvityäni voin kertoa, että tunnelma oli katossa.

Yhdistys on julkaissut vuosina 2005–2009 myös Findie-DVD:n, joka koostui sen ajan tuoreimmista trailereista ja lyhyistä findie-elokuvista. (Findiepedia.net 2012, hakupäivä 20.3.2012.) Tähän ollaan palaamassa jälleen tänä vuonna.

Osallistuin itse Tampereella tämän vuoden (2012) vuosikokoukseen, ja sieltä selvisi yhdistyksen nykytila ja hallituksen tämän hetkiset jäsenet. Puheenjohtajana toimii edelleen Rauli Ylitalo ja varapuheenjohtajana findie-konkari, Ville Lähde. Hallituksen jäseniä on nyt itseni mukaan lukien 11. Yhdistysrekisteri kaipaa päivitystä, koska yhdistyksen tarkka jäsenmäärä jäi arvoitukseksi. Findiepedian mukaan yhdistykseen on kuulunut noin 90 jäsentä sen historian aikana (Findiepedia.net 2012, hakupäivä 20.3.2012).

Mutta ei hätää, asioihin ollaan puuttumassa isolla kädellä kuluvan vuoden aikana. Luvassa on mahdollisesti ainakin koulutustapahtumia ja Findie on Tour-kiertue läpi Suomen. Muutoksien tuulet puhaltavat myös virtuaalimaailmassa, kun yhteistyötä muiden findie-sivustojen kanssa tiivistetään ja yhdistyksen sivustot tullaan uusimaan selkeämmiksi ja kattavammiksi.

3.2 Findie-ryhmiä

Seuraavaksi esittelen joitakin tunnettuja, mutta hiljaisloa viettäviä sekä vielä aktiivisia ja nousussa olevia ryhmiä. Ryhmiä löytyy Findiepedia.net -sivustoilta 54, mutta todellisuudessa luku lähentelee varmasti sataa. Oletukseni pohjaan havaintoihini eri tapahtumissa ja Uneton 48 -kilpailussa.

3.2.1 Acid Cinema

Acid Cinema on mielestäni yksi aikamme legendaarisimmista vanhan koulukunnan findie-ryhmistä. Oululainen elokuvaharrastajista koostuva underground-ryhmä aloitti toimintansa jo 1980-luvun lopulla Juha Penttisen ja Antti Kolivuoren luotsaamana, tuolloin kylläkin vielä nimettömänä. Acid Cinema nimen ryhmä otti vasta vuonna 1999 opiskelukiireiden ja kameran hajoamisen aiheuttaman pitkän hiljaiselon jälkeen. Parin vuosikymmenen aikana ryhmän kokoonpano on kokenut paljon muutoksia, mutta mer-

kittävimäksi lisäykseksi ryhmään mainittakoon Matti Jatkola. Ryhmän teoksia voisi luonnehtia aidoksi taiteeksi niiden outouden ja samaan aikaan nerokkuuden ansiosta. Tunnetuimpia teoksia ovat *Kyyvät* (1999), *Juoppojen sota* (2001), *Kirjastolaulu* (2002) ja *Protocop* (2004). (Acidcinema.net 2012, hakupäivä 20.3.2012.)

3.2.2 Trash Video

Trash Video on myös vanhan koulukunnan indie-ryhmä. Se aloitti toimintansa Hervannassa, Tampereella vuonna 1992 ja nykyisen nimensä se sai 1995. Vuonna 2006 Trash Videosta tehtiin riippumaton tuotantoyhtiö. Ryhmän jäseniä ovat Ville Lähde, Matti Kuusniemi, Antti Murtonen, Andres Pass, Aatto Paasonen, Sami Saarinen ja Antti Kiuuru. Esimerkillistä toimintaa on se, että he tekevät yhteistyöprojekteja myös muiden indie-ryhmien, kuten *Insane Bastardsin*, *Blood Ceremony Filmsin* ja *TR Productionsin* kanssa. Trash Videollekin tyypillistä ovat huumori, väkivalta ja mielikuvitukselliset tapahtumat ahdattuna kieliposkessa toteutettuihin elokuviin. Tunnetuimpia elokuvia ovat *Hervannan Hurjat* (2001), *Mies Hervannasta* (2003), *Nato Commando* (2005), *Viimeinen taistelu Venuksesta* (2010) sekä 13-osainen tv-sarja *Juhlajätkät* (2008), joka on esitetty myös televisiokanava Diggarilla. (Trashvideo.fi 2012, hakupäivä 20.3.2012.)

3.2.3 Jo-Jo the Dog Films

Jo-Jo the Dog Films on pääasiassa viestinnän opiskelijoista koostuva, Torniossa sijaitseva omakustanne -elokuvia valmistava ryhmä, johon myös itse kuulun. Jo-Jo the Dog Films perustettiin kesällä 2007 Vieremällä Joonas Makkosen toimesta, mutta nykyisin ryhmä on torniolaistunut. Aktiivisia jäseniä itseni ja Joonaksen lisäksi ovat ainakin Janne Anttila, Tomi Kerminen, Heikki Kivijärvi, Maria Kunnari, Tuomo Marttinen, Tuomas Massa, Marika Pekkarinen ja Tero Saikkonen. Tunnetuimpia ja jopa maailmalla noteerattuja elokuvia ovat *The Human Sculptures* (2010), *I Had a Girlfriend* (2010), *Bunny the Killer Thing* (2011), *Peto* (2011), *The Chair* (2011), *Quiet You* (2011) ja *Serious Stuff for the Runners* (2011). (Findiepedia.net 2012, hakupäivä 20.3.2012.)

Seuraavaksi referoin Joonakselta saamaani haastattelua hänen taustoistaan findien tekijänä. Joonas on minun tavoin jo ala-asteikäisestä asti halunnut tehdä elokuvia, kunnes sitten vuonna 2001 hänen kotiinsa hankittiin videokamera. Hän ehti siskonsa ja yhden kaverinsa kanssa tehdä yhden kesän ajan elokuvia, kunnes sisko sitten lähti vuodeksi vaihtoon Australiaan ja vei kameran mukanaan. Harrastus jatkui vasta vuonna 2003 kameran palattua kotiin ja siitä eteenpäin harrastus on pysynyt aktiivisena noususuhteisesti. Joonaksen ensimmäisenä isompana ja kunnianhimoisempana findie-elokuvana voisi pitää Jo-Jo the Dog Filmsin zombie-mässäilyä Isoäidin sienikeitto, jonka tuotanto venyi pääasiassa muiden kiireiden ja pakollisten jälkiäänitysten takia pariin vuoteen ja se valmistui vuoden 2007 sijaan vuonna 2009. Tällainen ei kuitenkaan ole harvinaista harrastajapiireissä, tekeväälle sattuu ja tuotannot viedään loppuun vaikka väkisin. Vuonna 2009 Joonas pääsi ohjaamaan käsikirjoittamansa lyhytelokuvan Pieni herääminen kouluprojektina, jonka tuottajana itse toimin. Sittemmin hän on pääasiallisesti tehnyt elokuvia omakustanteisesti pienellä budjetilla, mutta pyrkien sisällöllisesti ja teknisesti hyvään laatuun. (Makkonen 15.3.2012, sähköposti.)

Ja tämä on toiminut, kun katsoo Jo-Jo the Dog Filmsin meriittejä:

Ryhmän lyhytelokuvia on nähty elokuvafestivaaleilla Suomen lisäksi Alankomaissa, Brasiliassa, Englannissa, Espanjassa, Etelä-Afrikassa, Italiassa, Saksassa, Sveitsissä, Ukrainassa sekä Yhdysvalloissa. Kahdella ryhmän lyhytelokuvalla on myös yhdysvaltalainen levittäjä. (Jo-jothedogfilms.com 2012, hakupäivä 20.3.2012.)

The Human Sculptures tuli toiseksi 48 tunnin elokuvantekokilpailussa nimeltään PlayOFF 2010 (Findiepedia.net 2012, hakupäivä 20.3.2012).

I Had a Girlfriend sijoittui toiseksi filmmakeriq.com -sivuston järjestämässä Film Noir Video Contest -kilpailussa (Findiepedia.net 2012, hakupäivä 20.3.2012).

Ryhmän lyhytelokuva Peto voitti syksyllä 2011 kansainvälisten lyhytelokuvien kilpasarjan Screen Stockport Independent Short Film and Television Festival -elokuvafestivaaleilla Englannissa. Saman vuoden joulukuussa Peto voitti parhaan lyhytelokuvan palkinnon Italiassa Valpolicella Film Festival -nimisillä elokuvafestivaaleilla San Pietro in Carianon kaupungissa. (Findiepedia.net 2012, hakupäivä 20.3.2012.)

Bunny the Killer Thing voitti lyhytelokuvien kilpasarjassa kaksi kategoriaa vuonna 2011 Cinefantasy International Fantastic Film Festival -elokuva festivaaleilla São Paulossa, Brasiliassa. Elokuva voitti kategoriat Audience Choice Award (Yleisön suosikki) ja Best Creature Award (paras "olento"). Elokuva on nähty myös mm. 22nd San Sebastian Horror and Fantasy Film Festival -elokuva festivaaleilla Espanjassa, jossa elokuvalla oli myös teoreettinen mahdollisuus päästä kilpailemaan Golden Méliès -palkinnosta. Bunny the Killer Thing nähtiin myös Rakkautta & Anarkiaa 2011 -elokuva festivaalien Splatter-ilta -näytöksessä, jossa se voitti näytöksen parhaan elokuvan palkinnon. (Findiepedia.net 2012, hakupäivä 20.3.2012.)

Serious Stuff for the Runners valittiin finalistielokuvien joukkoon National Film Challenge 2011 -kilpailussa, joulukuussa 2011. Elokuva voitti kilpailussa kolme palkintoa; paras käsikirjoitus, paras puvustus (jaettuna toisen kisaelokuvan kanssa) sekä paras Period Piece -genren käyttö. (Findiepedia.net 2012, hakupäivä 20.3.2012.)

Quiet You voitti 48 Hour Film Challenge -lyhytelokuvakilpailun 2011 (Findiepedia.net 2012, hakupäivä 20.3.2012).

The Chair tuli toiseksi PlayOFF 2011 -lyhytelokuvakilpailussa 2011 (Findiepedia.net 2012, hakupäivä 20.3.2012).

Joonas Makkonen sai Special Merit Award for Outstanding Writing -palkinnon yhdysvaltalaiselta Winter Shorts Film Festival 2012 -elokuva festivaalilta, Jo-Jo the Dog Films -ryhmän elokuvien Peto ja Quiet You perusteella (Findiepedia.net 2012, hakupäivä 20.3.2012).

3.3 Levityskanavat

Olen joskus miettinyt sitä, onko järkeä tehdä elokuvia jos niitä ei kukaan näe. Kuten aiemmin työssäni on käynyt ilmi, on digitalisoiminen luonut uusia kanavia elokuvaharrastajille perinteisten festivaalien rinnalle. Seuraavaksi esittelenkin mitä nykyaika tarjoaa tällä saralla.

3.3.1 Uusmedia

Uusmedia on yhteisnimitys digitaalisuuteen perustuville, tietokoneen ja tietoverkkojen kautta käytettäville viestintävälineille (Mediaopas.com 2012, hakupäivä 20.3.2012).

Tarkennuksena ja selvennyksenä vielä, että sen piiriin kuuluvat muun muassa internet, multimedia ja mobiilisovellukset.

Nykyään on jo selvää, että internetiin ladattuna asiat saavat varmasti enemmän näkyvyyttä, kuin muissa perinteisissä medioissa ja fyysisessä maailmassa. Tässä on tietenkin omat riskinsä, ainakin tekijänoikeusasioissa. Pitää muistaa mm. käyttää Teosto-vapaata musiikkia, ettei tule ikävä lasku kotiin yllättäen. Myös omat tekijänoikeudet voivat olla uhattuna. Kuinka helppoa jonkun suuremman studion olisikaan ottaa harrastajaelokuvasta idea tai jopa koko tarina ilman, että harrastaja voi asialle mitään tietäessään kuinka pahasti turpaan lakitaistossa voisi tulla? Liian helppoa ja luulenpa, että tätä tapahtuu jatkuvasti. Omakohtaisena kokemuksena kerrottakoon, että hämmästelin viime syksynä amerikkalaisen The House-sarjan kahdeksannen kauden kuudennen jakson alkukohtausta, joka oli tapahtumiltaan ja jopa kuviltaan lähes identtinen vuonna 2010 käsikirjoittamani ja ohjaamani lyhytelokuvan Kuuletko naurun? alkukohtauksen kanssa. Sattumaa tai ei, olen otettu. Mistä suunnasta sitten, en tiedä.

Internetin noustua merkittävimmäksi findie-elokuvien levityskanavaksi on hienoa huomata, että haulla ”findie” videopalvelu YouTubesta löytyy paljon enemmän osumia, kuin vielä muutama vuosi sitten. Tämä tarkoittanee myös sitä, että termi on alkanut yleistyä elokuvaharrastajien keskuudessa ja toivottavasti kohta myös kansankielessä. Vaikka eri findie-sivustoja katoaa, niin ainakin YouTube pysyy uskollisena löytöpaikkana. Youtuben rinnalle suosiossa on noussut myös videopalvelu Vimeo (anagrammi sanasta movie). Vimeo eroaa YouTubesta positiivisesti siinä, että sieltä voit myös tallentaa videoita kotitietokoneellesi ilman erillistä ohjelmaa, ellei videon lisääjä tätä ole asetuksissaan estänyt (Vimeo.com 2012, hakupäivä 20.3.2012).

Findien koti netissä on muuttunut kymmenen vuoden aikana moneen kertaan. Aluksi oli www.findie.cjb.net, sen jälkeen www.Findieeffat.org, sitten www.FinFilms.net ja nykykoti sijaitsee osoitteessa www.indietaivas.fi. Vuonna 2010 Indietaivas otti merkittävän askeleen, kun se nosti videoiden maksimiresoluution HD Ready-tasoiseksi. In-

dietaivas on tällä hetkellä ainoa suomalainen palvelu, jonne voi lisätä HD-laatuista elokuvan ilman pituusrajoituksia ilmaiseksi. Myös Indietaivaasta saa tallennettua elokuvia omalle kotikoneelle. Sivuston yhtenä tärkeimmistä tavoitteista on Suomalaisen elokuvakulttuurin laadun ja levinneisyyden parantaminen pitkällä aikavälillä.

(Findiepedia.net 2012, hakupäivä 20.3.2012.)

Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun omistama Suomen vanhin lyhytelokuvien verkkojulkaisemiseen erikoistunut sivusto ja nettiyhteisö Pixoff.net suljettiin yllättäen vuoden 2011 lopulla taloudellisista syistä. Sivustolla oli rekisteröityjä käyttäjiä noin 10 500 ja heitä kannustettiin rekisteröitymään käyttäjiksi sekä lataamaan elokuvansa Indietaivaaseen ja uuteen kansalliseen elokuvapalveluun Kelaamoon.

(Mediakasvatus.fi 2012, hakupäivä 20.3.2012.)

Kelaamo.fi on ”*Suomalaiset nuoret elokuvantekijät, tapahtumat ja organisaatiot yhdessä osoitteessa.*”. Kelaamo koostuu neljästä alayhteisöstä: Tekijät, Elokuvakoulut, Festivaalit ja Organisaatiot sekä opettajille suunnattu Edu. Sivusto on beta-versio ja sitä kehitetään koko ajan. Koulukinoyhdistys - Skolbioföreningen ry vastaa sivuston toiminnasta ja rahoitus saadaan opetus- ja kulttuuriministeriöltä. (Kelaamo.fi 2012, hakupäivä 20.3.2012.) Kelaamo tuntuu olevan tällä hetkellä alan informatiivisin sivusto opiskelumielessä. Sieltä löytyy niin artikkeleita, elokuvia, käsikirjoituksia, ryhmiä, foorumi ja blogeja. Jopa mentoreja eli ammatti-ihmisiä, joilta voi kysyä alaa koskevia kysymyksiä ja neuvoja. Kelaamon väki järjesti tänä vuonna myös Kelaamo -näytöksen Tampereen Elokuva festivaalien yhteydessä, jossa nähtiin yhdeksän erilaista elokuvaharrastajien lyhytelokuvaa Suomesta. Myös Jo-Jo the Dog Filmsin *The Human Sculptures* ja *The Chair* nähtiin näytöksessä. (Tamperefilmfestival.fi 2012, hakupäivä 20.3.2012.)

Myös Kelaamon Facebook -sivut ovat todella aktiiviset ja hyvin ylläpidetyt. Kannattaa ”Tykätä”.

Tietysti on myös olemassa todella paljon ulkomaisia indie- sivustoja, mutta niitä en ala työssäni käsittelemään sen enempää, kuin että kannattaa tutkia asiaa itse.

Uusimpina ja vielä suhteellisen tuntemattomina, voisi sanoa jopa, että tulevaisuuden levityskanavina, ovat mobiilisovellukset. Tällä hetkellä en tiedä kuin yhden tuotannon Suomessa, joka tätä kanavaa tulee lähitulevaisuudessa hyödyntämään. Kyseessä on Juk-

ka Vidgrenin Mutant Koala Picturesin supersankari-lyhytanimaatio Dr Professor's Thesis Of Evil, josta tullaan tekemään interaktiivinen mobiiliversio ainakin iPadille. Koko projekti muutenkin on uraa uurtava, koska siinä käytettiin tekijöiden itse kehittämää Motion novel-tekniikkaa, joka luo sarjakuvaan kolmiulotteisen vaikutelman. Ja kaiken lisäksi elokuvasta ollaan mahdollisesti tekemässä 3D-versiota, jonka levittäjänä tulisi toimimaan First 3D-TV -kanava. Kanava aloittaa 2012 Suomen ensimmäiset stereo-3D-tv-lähetykset ja aiesopimus asiasta on jo tehty. (Vidgren 15.3.2012, sähköposti.)

Mutta kyseisiin levityskanaviin eivät taida perus indie-ryhmän resurssit riittää. Myöhemmin työssäni kerron myös Jukan käyttämästä tavasta saada lisärahoitusta, crowd fundingista.

3.3.2 Festivaalit, tapahtumat ja kilpailut

Vaikka internet onkin se paras mahdollinen levityskanava, myös erilaiset festivaalit ja tapahtumat kannattaa hyödyntää näkyvyyden saamiseksi ja maan rajojen ulkopuoliset myös. On kuitenkin aivan eri asia katsoa elokuva pieneltä näytöltä, kuin nähdä se isolta kankaalta pimeässä salissa. Nykyään monille festivaaleille ja tapahtumiin voi siirtää elokuvansa jo verkon yli eli enää välttämättä ei tarvitse sijoittaa sitä pitkää penniä DVD-levyihin ja postimaksuihin. Monissa ammattituotannoissakin näkee markkinointia, jossa mainostetaan missä festivaaleilla elokuva on palkittu tai ollut ohjelmistossa. Toimittaja Kalle Kinnunen avautuu Suomen Kuvalehden blogissaan juurikin tästä aiheesta: ”Perjantaina tuli ensi-iltaan Avain Italiaan, vuoden huonoin elokuva. -- Jostain syystä Avain Italiaan on kuitenkin saanut ulkomailta komealta vaikuttavan läjän festivaalipalkintoja. Mistä on kyse?”. Kinnunen luettelee eri festivaaleja missä elokuva on palkittu ja toteaa ”Yksikään näistä tapahtumista ei ole millään tavalla merkittävä, eikä yhtään palkintoa voi pitää juuri muun kuin sen nimen lausumiseen menevän ajan arvoinena. -- Monet niistä, etenkin Yhdysvalloissa, ovat elokuvien tasosta viis veisaavia pseudotapahtumia sanan täydessä merkityksessä.” Hän jatkaa ” Näiden höpötapahtumien ideana on antaa elokuvantekijöille ja sponsoreille näkyvyyttä ja festarijärjestäjille mahdollisuus poseerata glamour-ympäristössä.” (Kinnunen 2011, hakupäivä 20.3.2012.) Kalle on mielestäni osittain oikeassa, mutta harrastajaelokuvan kohdalla ei ole ainakaan mitään hävittävää, näkyvyys on vain eduksi. Suosittelenkin lähettämään teoksia mah-

dollisimman monille festivaaleille. Niitä on kuitenkin olemassa tuhansia, ellei jopa kymmeniätuhansia. Paras tapa festivaalien etsimiseen on yksinkertaisesti Google tai vastaava hakukone.

Yhtä tilaisuutta suosittelen lämpimästi kaikille harrastajaelokuvaajille: Minun elokuvani -tapahtumaa. Mediakasvatuskeskus Metka tarjoaa vuosittain syyskuussa järjestämänsä Minun elokuvani -tapahtuman kautta nuorille mahdollisuuden saada palautetta omista elokuvistaan kotimaisilta elokuva-alan ammattilaisilta Vantaan Vernissassa. (Mediametka.fi 2012, hakupäivä 20.3.2012.) Itse olen ollut ottamassa palautetta tuotannoistani parina vuotena muun muassa Lauri Norkselta ja Marjut Komulaiselta. Kaikin puolin opettavaista ja hauskaa on ollut molempina kertoina.

Viime vuosina yleistyneet uudenlaiset 48-tunnin elokuvakilpailut ovat mitä parhain tapa oppia findien tekijäksi. Koska aikaa ei ole kahta vuorokautta enempää, pitää osata ajatella resurssinsa realistisesti. Haastavinta kyseisissä kilpailuissa on teoksen maksimi kesto, joka vaihtelee kilpailun mukaan kolmesta seitsemään minuuttiin. Tähän aikaan pitäisi kertoa tarina jokaiselle joukkueelle erikseen arvotusta genrestä ja kaikille samoista elementeistä ja henkilöistä. Säännöt voivat vaihdella kilpailuittain. Tunnetuin tällaisista kilpailuista on varmaan Uneton-48, joka järjestetään toukokuussa. Toinen monelle tuntemattomampi on kansainvälinen ja kaikille avoin PlayOFF, joka järjestetään Tanskalaisen Odense International Film Festivalin aikaan elokuussa. Olen osallistunut molempiin ja suosittelen oikeasti valvomaan sen kaksi vuorokautta, ainakin kerran elämässä. Lopputulos voi yllättää.

3.4 Uusi rahoituskanava: fanit

Yleisessä tiedossa on, etteivät indie-elokuvatekijät kylvä rahassa eivätkä he saa tukea Audiovisuaalisen Kulttuurin Edistämiskeskukselta (AVEK) eivätkä Suomen Elokuvasäätiöltä (SES). Mutta nyt myös Suomessa on yleistymässä uusi tapa rahoittaa projekteja: crowd funding. Crowd funding kuvaa verkostoituneiden ihmisten kollektiivista yhteistyötä, huomiota ja luottamusta, kun he yhdistävät rahaa ja muita resursseja yhteen, yleensä Internetin kautta, tukemaan muiden ihmisten tai organisaation pyrkimyksiä (En.wikipedia 2012, hakupäivä 20.3.2012).

Asiaa voisi ajatella vaikka niin, että lainaat rahaa joltakin kaverilta, mutta sinun ei tarvitse sitä ikinä maksaa takaisin. Ja ei pidä kuin luvata, että käytät sen hyvin. Kuulostaako liian hyvältä ollakseen totta? Tällä kyseisellä rahoitustyyllillä muun muassa Iron Sky-elokuva on hankkinut jo 686 270€ faneiltaan. Nettisivuillaan tekijät myyvät fanituotteita, keräävät lahjoituksia, jonka summan saa päättää itse (vastalahjana näkee miten elokuvan ensimmäiset viisi minuuttia on tehty) ja elokuvaan saa myös sijoittaa mm. vaatimukset täyttävät EU-alueen asukkaat. (Ironskey.net 2012, hakupäivä 20.3.2012.)

Tekijät käyttivät samantyyppistä resurssejen hankinta tyyliä myös edellisessä tuotannossaan Star Wreck: In The Pirkinning. Tuolloinkaan ei tavoiteltu vain rahaa, vaan fanit saivat itse osallistua elokuvan ideoimiseen aina musiikista ja käsikirjoittamiseen. Jo noihin aikoihin Iron Sky:n ohjaaja Timo Vuorensola visioi tulevasta. ”Periaate oli yksinkertainen. Pystyttäisimme elokuvan verkkosivuille, ja tuhat ihmistä ammatista ja paikasta riippumatta osallistuisi, ja heittäisi mukaan omia pieniä palasia. Projektit ovat kulkeneet käsi kädessä. Rautataivasta lähdetäisiin tekemään nettipalvelua hyödyntämällä, ja nettipalvelua testattaisiin leffanteossa. Meneillään on kaksi isoa pätkäilyä, joiden alla muhii ajatus koko elokuvakulttuurin muuttamisesta. Tekemisen, jakelun, perus juttujen heiluttamisesta.” (City.fi 2007, hakupäivä 20.3.2012.)

Voin vain kuvitella, mitä tapahtuu, jos fanit tosissaan haastavat isot studiot rahoitus- ja markkinakoneistona. Suosittelen kaikkia rahan puutteesta kärsiviä elokuvaharrastajia tutustumaan sivustoon <http://www.indiegogo.com/> ja koettamaan onneaan erilaisessa, riskittömässä uhkapelissä nimeltään crowd funding.

4 KAKSI ERILAISTA TUOTANTOTAPAA

Tässä luvussa käyn läpi kahden eri Jo-Jo the Dog Filmsin lyhytelokuvan tuotannon omasta näkökulmastani ja omalla humoristisella otteellani. Tuotannot olivat genreiltään ja tuotanto-aikataulullisesti toistensa vastakohtia. Toinen on taiteellisempaa draamaa, toinen taas kauhu-splatter. Toinen tehtiin alle kahdessa vuorokaudessa, toisen valmistuminen taas venyi vuoteen.

4.1 Case The Human Sculptures (2010)

Kuva1. Kuvakaappaus lyhytelokuvasta The Human Sculptures.

Vuoden 2010 elokuussa Jo-Jo the Dog Films osallistui kansainväliseen lyhytelokuvakilpailuun, PlayOFF 2010. Kisan ideana on tehdä maksimissaan kolme minuuttinen lyhytelokuva annetusta teemasta (ei genre, niin kuin Uneton-48:ssa) ja sisällyttää erikseen annettu asia tai esine teokseen luovasti. Kisa järjestettiin osana Tanskan Odensessa pidettävää Odense International Film Festivalia.

Samaan aikaan festivaalin yhteydessä järjestettiin työpaja, johon Makkosen Joonas halusi osallistua ja hän matkusti siis Tanskaan. Hän pyysi ennen lähtöään minua toimimaan tulevassa kisassa lyhytelokuvan ohjaaja-käsikirjoittajana ja hän palaisi käymään Suomessa leikkaamassa materiaalin. Aikaa työryhmän kasaamiseenkaan ei jäänyt hirveästi. Liian pienellä varoitusajalla tullut osallistumiskysely kostautui lähes välittömästi,

koska monella oli jo muita menoja. Kuvauskalustona meillä oli kuvaajan, Heikin, Panasonic GH1 -kamera ja joitakin pieniä valoja. Kaluston vähyden vuoksi päätin unohtaa kaikki monimutkaiset ideat ja visiot. Pidimme pääkallopaikkana Joonaksen asuntoa ja kokoonnuimme sinne odottamaan lähtölaukausta eli tapahtuman sivuille klo 18 Suomenaikaan tulevaa teemaa ja asiaa/esinettä. Vuoden 2010 teemaksi tuli hopea ("silver") ja asiaksi/esineeksi nappi/nappula ("button"). Huoneessa istui viisi ihmistä jännittyneinä ja aloitimme aivoriihen. Hopean merkityksiä tuli esille ensimmäisenä: Toinen sija, ihmis-sudet, pieleen mennyt alkemia-koe jne. "Buttonista" mieleen tuli ensimmäisenä hissin nappula, sitten suklaa nappi, housun nappi jne. Tunnin tuskailtuamme huomasimme hyllyn päällä melko ruman kipsiveistoksen, joka esitti mököttävää lihavaa miestä. Jostain syystä aloin miettimään patsaan tarinaa Marikan kerrottua, että he olivat Joonaksen kanssa löytäneet sen ulkoa. Alakerran kuvataiteilija-naapureiden muuton yhteydessä oven eteen unohtamaa möhkälettä tarkkaillessani ja esille tulleita ideoita punnitessani, alkoi minulle hahmottua tarina päässäni. Yhtäkkiä halusin tehdä jotain kanta-aottavaa ja erilaista. Mieleni alkoi vaellella roskiksesta löytyvän, unohdetun kipsiveistoksen sielunmaisemissa. Pannullisella kahvia oli ehkä myös vaikutusta asiaan. Myöhään illalla aloimme kuvata ensimmäistä kohtausta neljän ihmisen turvin, joten kaikille riitti varmasti hommia. Minä esimerkiksi koetin ohjata ja äänittää samalla äänet haulikko-mikillä kömpelöön PD-150 videokameraan. Myös sekavalon kanssa tuli miltei heti ongelmia. Alla kohtaukset jotka saimme purkitettua ensimmäisenä iltana.

01. INT. KEITTIÖ

Keittiön pöydällä on täysi muuttolaatikko, jonka vieressä jököttää valkoinen miestä esittävä PATSAS. Keittiö on muuten tyhjä kaikista kalusteista ja lähes tyhjien kaapistojen ovet ovat auki. Taustalla häärää kaksi ihmistä; NAINEN pakkaa kaappien sisältöä laatikoihin ja MIES kantaa laatikoita pois huoneesta. Nainen ottaa pöydältä laatikon kainalonsa ja Patsaan toiseen käteensä.

02. INT. KÄYTÄVÄ

Nainen roikottaa Patsasta vasemmassa kädessään ja kantaa muuttolaatikkaa oikeassa kainalossaan kävellessään kohti hissiä, jossa seisoo Mies laatikko sylissään. Nainen koettaa kiirehtiä hissille ennen ovien sulkeutumista kuitenkin onnistumatta siinä. Nai-

nen laskee Patsaan maahan ja tilaa vapautuneella kädellään hissini. Nainen siirtyy hissiin ja unohtaa Patsaan käytävälle hissini eteen. Hetken kuluttua joku ottaa patsaan lattialta.

Seuraavana päivänä saimme miehitystäkin enemmän mukaan ja myös aamusuihkussa muutaman tunnin yö-unien jälkeen saamani flashbackin omaiset visiot silmää iskevistä hopeisista patsaista huvittivat. Käsikirjoitus oli valmis; päässäni. Synopsiksena se meni jotenkin näin:

The Human Sculptures – ihmisveistokset on pieni tarina siitä, miten toisille arvottomat asiat voivat olla joillekin toisille arvokas ilon ja inspiraation lähde. Tarina on esitetty ruman kipsiveistoksen näkökulmasta.

Aamu alkoi jälleen kahvin lipityksellä ja kovalla paahtamisella visioistani muulle työryhmälle. ”Haluan välttämättä, että hopeinen patsas iskee viimeisessä kuvassa silmää kameralle.” Se oli aika paljon vaadittu. Noin 24 tunnissa tehtäväksi, siis. Yllätyksekseni Tero (Malinen) suostui tekemään sen After Effects-ohjelmalla. Mutta siihen hänellä sitten aika tulisi menemäänkin. Päätin harkita vielä asiaa ja siirryin ajankohtaisempiin kuviin. Seuraavaksi kuvasimme kohtauksen lapsen kanssa. Onneksi lapsen ohjaamisesta minulla oli edelliseltä keväältä jo kokemusta ja kaikki sujui todella hyvin.

03. INT. LAPSEN HUONE

Lapsi leikkii teekutsuja huoneessaan Patsaan edessä lattialla. Lapsi juottaa Patsalle muovisesta teekupistaan ja tarjoaa tälle suklaanappeja. Huoneen oviaukkoon astuu ISÄ. Isä huomaa Patsaan ja katsoo sitä päätään puistellen. Isä toruu lasta ja ottaa Patsaan lattialta. Lapsi alkaa itkeä.

Tähän kohtaukseen täytyi jälkiäänittää Marikan hyräilyä lapsen ääneksi, koska aina yhtä luotettava PD-150 videokamera osoitti jälleen surkeutensa ääninauhurina. Siirryimme seuraavaan kohtaukseen ulos. Taiteilijaa näyttelevän Jarin saavuttua paikalle ohjeistin häntä pikaisesti tulevasta kohtauksesta. Sään ja valon ollessa otollisia, siirryimme roskakatokselle kiistelemään syväterävyyksistä ym. Halusin, että ihmiset näkyisivät epätark-

koina tai rajautuisivat pois kuvista osittain, jotta veistoksen POV (Point of view eli näkökulma) tulisi ilmi paremmin.

04. EXT. ROSKA-KATOS

Roska-astian kansi aukeaa. Isä heittää Patsaan roska-astiaan ja poistuu paikalta. Paikalle tulee TAITELIJA, joka tonkii roskiksia. Taiteilijalla on pyörä, jonka sarvissa roikkuu muovipusseja täynnä romua. Taiteilija löytää Patsaan ja tutkii sitä tyytyväisenä.

Tässä välissä saimme kuulla, että pääsemme Kauppakeskus På Gränsenille kuvaamaan oikeaan taidenäyttelyyn loppukohtausta. Joonaskin oli jo palannut Tanskasta, mutta palaisi Odenseen vielä myöhemmin. Leikkaustyöt täytyisi siis aloittaa pian. Karsin vielä pari turhaa kuvaa pois käsikirjoituksesta ja siirryimme maalaushommiin Joonaksen parvekkeelle.

05. INT. TAITELIJAN ASUNTO

Taiteilija maalaa Patsasta spray-maalilla hopeiseksi.

Hieman hopea-sprayta hengiteltyämme ja lisää kahvia maisteltuamme, aloimme siirtyä kauppakeskukselle, jossa oli tulossa ”kunnianhimoinen kamera-ajo”. Tämä tehtiin muistaakseni rullallisella ATK-tuolilla. Juuri kun olimme alkamassa kuvata tajusin ettei kukaan muistanut tulostaa patsaan jalustaan kuuluvaa teksti-lappua. Kaahasin siis autolla silmät ristissä tulostamaan yhtä lappua noin kilometrin päähän.

07. INT. TAIDEGALLERIA

Taiteilija ja GALLERISTI keskustelevat Patsaan vieressä. Patsas on nostettu jalustalle. Galleristi ojentaa Taiteilijalle nipun rahaa. Jalustassa on teksti: ”Soré Losér: Second best is the biggest loser”.

THE END

Kaikki kohtaukset olivat nyt kuvattu ja siirryimme jälkitöiden pariin. Aloimme myös metsästä musiikkeja, joiden täytyi olla Teosto-vapaita. Onneksi pari muusikko kaveriamme lupasi tekaista jotakin ja lähetimme heille referenssejä eli esimerkkejä minkälaista kaipaisin. Olimme mahdollisesti edellä aikataulusta, mikä kyllä näkyi univajeessakin. Leikkausvaiheessa meno yltyi jopa hysteeriseksi nauruksi ja vatsalihakset saivat krampeja. Kuvaleikkaus valmistui ajassa 32 tuntia ja jäimme odottamaan vielä lopullisia musiikkeja ja ”silmänisku-animaatiota”. Lopullinen versio lähetettiin kilpailun järjestäjille 39 tunnin kohdalla eli aikaa jäi vielä reilusti. Joonas lähti vielä muistaakseni samoilla silmillä kohti Odensea jatkamaan työpajaa ja vieraaksi festivaalien Gaalatapahtumaan, missä myös kilpailun voittajat ilmoitettiin. Itse seurasin Gaalaa suorana festivaalien nettisivustolta kummastellen tanskankieltä ja tanskalaisten heikkoa englannin kielen taitoa.

Ja kuinkas siinä kävikään? Ironista kyllä, tulimme toiseksi kisassa jonka teemana oli hopea ja johon kirjoitin tekstin Soré Losér: Second Best is the Biggest loser. Voiton veivät jotkut tanskalaiset teinitytöt ja tämä heidän voittohan oli selvä kannustepalkinto! Palkinnoksi saimme iPod Silverin, jonka möimme ja käytimme rahat Bunny the Killer Thingiin.

Tässä tuotannossa tuli taas huomattua, miten pieni budjetti ja resurssit voivat tehdä yhdestä sivullisesta tekstistä haasteellisen toteuttaa. Varsinkin, kun yritti olla liikaa joka paikassa. Findie-elokuvan tekijä saattaa helposti delegoida liikaa töitä itselleen säästöstä. ”Indie-elokuvan ohjaaminen ja tuottaminen yhtä aikaa, on kuin synnyttäisi lasta.” (Stubbs, Rodriguez 2000, 139).

Pienen budjetin elokuva-tuotannossa rahan vähyys on otettava huomioon jo heti käsikirjoitusvaiheessa. ”Riippumattomalle elokuvan tekijälle, jolla ei ole budjettia nimeksikään, tarina on ystävä, suurin vahvuus ja salainen ase. Jos tarina on mahtava, niin puutteet valaistuksessa, kuvauksessa, äänessä, lavasteissa ynnä muissa unohtuvat, kun katsoja on tarinan viertävänä.” (Newton, Gaspard 2001, 6.).

Tuotannon budjettihan olikin hurjat 30€.

The Human Sculptures on tähän mennessä ollut nähtävissä seuraavilla festivaaleilla:
2012: Tampere Film Festival (Tampere). Kelaamo -näytös.

2011: European year of volunteer Malta Bus Tour 2011 (Valletta, Malta).

2011: Reikäreuna 2011 -elokuvafestivaali (Orivesi). Kylpyhärit näytös.

2011: Portobello Film Festival (Lontoo, Englanti).

2011: V Shortini International Short Film Festival 2011 (Augusta, Italia). SHORTini Very Short -näytös.

2011: Ninth Irpen Film Festival (Irpen, Ukraina).

2011: European Short Film Festival at Mit 2011 (Boston, Yhdysvallat).

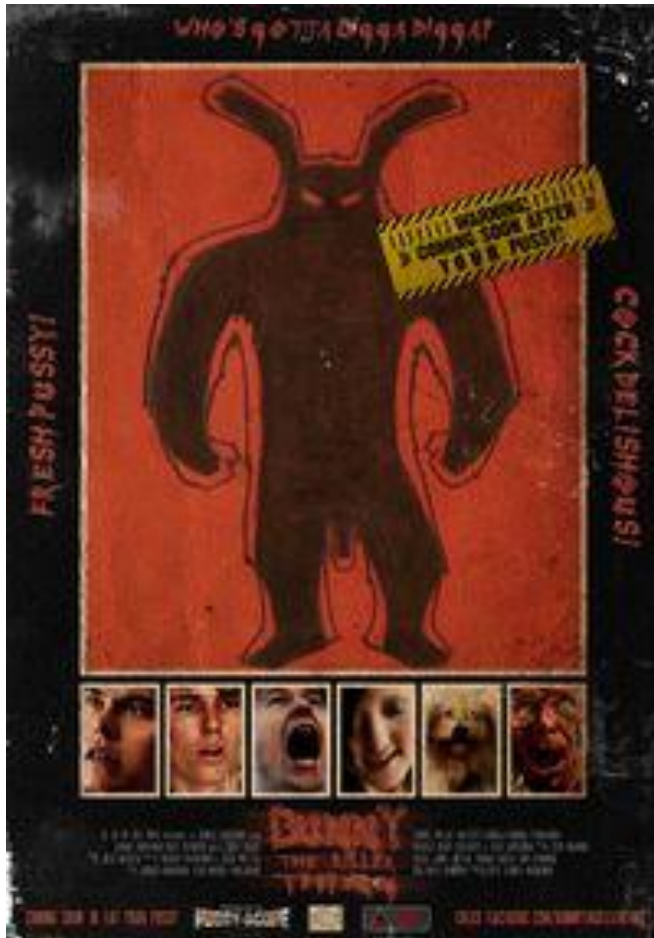
2010: Odense International Film Festival 2010 (Odense, Tanska). PlayOFF -näytös.

2010: Arktista vimmaa 2010 -festivaali (Rovaniemi). Katselmus -näytös.

(Findiepedia.fi 2012, hakupäivä 20.3.2012.)

Olen itse todella tyytyväinen lopputulokseen ja olen saanut myös paljon hyvää palautetta The Human Sculpturesista. Ihmettelyä on aiheuttanut ainoastaan loppukuvassa vilahdava Hermanni-sitaatti ”Old is gold, the once forgotten are silver,”, jonka tarkoitusta en enää oikein hahmota itsekään eli laitetaan se kofeiini-sekoilun piikkiin kello kolmelta aamulla.

4.2 Case Bunny the Killer Thing (2011)

Kuva 2. Bunny the Killer Thingin virallinen juliste.

Neljä nuorta törmää oloon, joka on puoliksi ihminen, puoliksi jänis. Olio vainoaa kaikkea mistä tulee mieleen naisen sukupuolielimet. Olio on Bunny the Killer Thing.

-Bunnyn synopsis

Joonas Makkosen ohjaama ja käsikirjoittama camp- ja splatter henkinen kauhu-komedia Bunny the Killer Thing kertoo kaveruksista, jotka lähtevät viemään Turre-koiraa koira-näyttelyyn, mutta törmäävätkin matkallaan itse pääsiäispupuun helvetistä, jolla on muun tarjolla liiaksikin asti. Heti luettuani Bunnyn käsikirjoituksen, projekti alkoi kiinnostaa minua, koska Joonaksen pari edellistä isompaa projektia olivat olleet draamaa. Jo se, että Henry Saari tekisi cameo-roolin, kuulosti järjettömän hauskalta.

Kun Joonas kysyi minua iso-munaisen jättiläis-jäniksen rooliin, kieltäydyin vaistomaisesti. Sitten tajusin, että se voisi olla ainutkertainen tilaisuus vetää kunnolla överiksi.

Tai sitten pohjanoteeraus, jota muistella silloin, kun tuntuu että menee todella huonosti. ”Niin no, olinhan minä siinä... Oikeastaan, menee todella hyvin!”. Ei se, että lähdin Bunnyn rooliin, vaan se, että ryhdyin vielä äänisuunnittelijaksi ilman erillistä äänittäjää, oli jälleen minun kuningasideoitani. Mitenköhän äänisuunnittelija/äänittäjä tekee työtään ilman puomittajaa pupu-puku päällä kameran edessä? Aika huonosti, voin kertoa. Ja eikä se PD-videokamera ääninauhurina ainakaan helpottanut asioita. Tällä kertaa tosin kovien äänien kohdalla äänen pilasi ihmeellinen sähköinen humina.

Bunnyn rooliasussa telmiessä en mahdottomasti ajatellut tällaisia olennaisia asioita ihan heti. Ajattelin asiaa vasta sitten, kun sain äänet ääni-edittiin ja Pro-Toolsiin; äänen editointi-ohjelmaan, jota en ollut koskaan aiemmin käyttänyt tässä mittakaavassa. Opin jälleen kaiken kantapään kautta. Tuotanto venyi kiittävästi nimenomaan jälkitöiden ja muiden kiireiden takia ja välillä tuntui jopa toivottomalta. Mutta lopulta alkoi näyttää siltä, että homma karkaa käsistä. Varsinkin nähtyäni Tero Malisen tekemiä efektejä ja viimeistään siinä vaiheessa, kun sain ensimmäiset Jussi Huhtalan säveltämät musiikit edittiin. Nämä seikat ruoskivat minut tekemään mahdottoman ja saamaan rakennettua äänet siedettäväksi. Olisin toki voinut hieroa ääniä vaikka loputtomiin, mutta johonkin on vedettävä deadline myös indie-tuotannoissa. Olisin halunnut elokuvaan erilaisen, karumman lopun, mutta toinen päänäyttelijä vastusti ajatusta, että häneen ”sekaannuttaisiin” kuolettavasti. Juuri ennen lopputekstejä ruutu nimittäin pimenee ja tarkoitukseni oli asettaa katsoja Tuomas Massan roolihahmon, Jarin, asemaan. Vähän huohotusta korvaan ja niin edelleen. Tein kyllä kyseisen äänimaiseman, muttei se päätynyt itse elokuvaan sellaisenaan.

Mutta kaikesta selvittiin. Jopa lähes tukehtumiselta tekoveren ja tekopeniksen pätjän eksyessä liian syvälle kurkkuuni, tuntien juoksemisesta täys-turkispuku päällä, makaamisesta keskellä metsätietä pitkän aikaa sääskien pitäessä bufettia kaninaamarini sisällä ja kaiken huippuna, kivuliaasta pahoinpitelystä 30 senttimetrillä tekopeniksellä. Näitä meriittejä ei taida löytyä keneltäkään muulta maailmasta. Toivottavasti. Mutta taiteen eteen täytyy uhrautua.

Huvittavaa oli Valtion Elokuvatarkastamon tuomio Bunnulle, kun he antoivat tälle ikäraajaksi vain k-15 leiman k-18:n sijaan muun muassa epärealistisuuden takia. Budjetti oli jo omaa luokkaansa Jo-Jo-tuotannoksi: jopa 1000€, joka koostui Joonaksen ja kolmen

muun Jo-Jo-ryhmäläisen sijoituksista. Suuri säästö tuli myös kuvauspaikoista, kun pääsimme Joonaksen vanhempien kestittäviksi heidän mökilleen Tanhualle.

Heti valmistumisensa jälkeen, Bunny potkaistiin kiinalaisten Jäniksen vuoden kunniaksi festivaali-kierrokselle ja tienpäällä Duracel-pupu on vieläkin:

2012: Kinos 2012 lyhytelokuvafestivaali (Lahti).

2012: Trash & Underground Film Festival 2012 (Tampere).

2012: Serge Sharrinovsky Sundown Film Festival 2012 (Perth, Australia).

2011: K18: Uusi elokuva -lyhytelokuvia (Tampere).

2011: 6th Cinefantasy International Fantastic Film Festival (São Paulo, Brasilia). Short Film Competitive Selection -sarja. Elokuva voitti yleisöäänestyksen sekä parhaan olennon palkinnon.

2011: Iik!! -kauhuelokuvafestivaali (Ii). Lyhytelokuvakilpailu -näytös.

2011: 22nd San Sebastian Horror and Fantasy Film Festival (San Sebastian, Espanja). Golden Méliès Competition -sarja.

2011: Minun elokuvani -tapahtuma (Vantaa). (Vain elokuvan alku näytettiin).

2011: Rumakino: Bunny the Killer Thing (Jyväskylä).

2011: Rakkautta & Anarkiaa -filmifestivaali (Helsinki). Splatter-ilta -näytös. Elokuva valittiin näytöksen parhaaksi elokuvaksi.

2011: Häme Independent Movie & Music Festival 2011 (Häme).

2011: BUT Film Festival (Breda, Alankomaat). "Shorts (funny)" -näytös.

2011: Portobello Film Festival (Lontoo, Englanti).

2011: The X Fest Film Festival (Cape Town, Etelä-Afrikka).

2011: Cinemadrome Night of Hot Love (Tampere).

2011: Naamat -rockfestari (Muurame).

2011: Yleisöensi-ilta (Tornio).

2011: Kutsuensi-ilta (Tornio).

(Findiepedia.fi 2012, hakupäivä 20.3.2012.)

Elokuvasta tehtiin myös kohtuullisen hyvissä ajoin traileri eli lyhyt mainosvideo markkinointia varten. Sekin on kiertänyt maailmaa ja saanut YouTubessa jo yli 5000 katselukertaa.

2011: Avanca 2011 Film Festival, Portugali. Trailer in Motion -kilpasarja.

2011: Kinos 2011 Film Festival, Lahti. Kauhu ja kehonosat -sarja.

2011: TUFF - Trash & Underground Film Festival, Tampere.

2010: Findie ry. 5-vuotisjuhlanäytös, Jyväskylä.

2010: Iik!! -kauhuelokuvafestivaali, Ii. Kilpasarja.

(Findiepedia.fi 2012, hakupäivä 20.3.2012.)

Bunny the Killer Thingin tekoa muistelen varmasti vielä vanhainkodissakin haikeana lämmöllä, vaikka siitä muodostuikin yksi raskaimmista rooleistani näyttelijänä ja äänisuunnittelijana, mutta se oli myös yksi opettavaisimmista projekteista. Tämän jälkeen voin ylpeänä sanoa, että olen tehnyt aitoa vanhan koulukunnan findietä. Jatko-osaa suunnitellaan jo ja sen budjetiksi arvioidaan 20 000 - 30 000€. Olisiko aika pienelle crowd fundingille?

Kuva 3. Bunny The Killer Thingin Tanhuan kuvauksista kesällä 2010.

5 POHDINTA

Vielä kymmenisen vuotta sitten findiestä puhuttiin julkisesti lähinnä mediatutkimuksen piireissä ja sielläkin suhteellisen hiljaa, vaikka tekijöitä löytyi varmasti lähes joka kaupungista ja kylästä. Näitä entisiä muovi-aseiden kanssa hiekkamontuissa hurmeämpärit heiluen temmeltäneitä ”roska-elokuvaajia” ja ”leffa-friikkejä” on alkanut löytyä paljon myös nyky-ammattipiireistä media-alalta. Esimerkiksi Star Wreckin ja Iron Skyn herrat eivät varmasti häpeile menneisyyttään niin sanottuina leffa-nörtteinä, kun katsoo heidän nykytilannettaan. Volyymi-nappulaa on väännetty pikkuhiljaa kovemmalle ja saa nähdä, onko valtavirtakoneiston ja rahoittajien kuulo vielä tallella viiden vuoden päästä, sillä tämä on vasta alkusoittoa ja findien aikakausi vasta alkanut.

Itsestäni silti tuntuu välillä, että yleisesti niin sanotut normaalit ihmiset hieman vieroksuvat harrastajaelokuvia. Vastaani on tullut jatkuvasti kritiikkiä indie-elokuvien laadusta, tyyliin: ”Kauheata p**kaa!”. Tästähän tässä harrastajapuolella on loppujenlopuksi nimenomaan kyse: irrottelusta. Yleinen käsitys onkin, että findietä tekevät vain sellaiset ihmiset, jotka eivät ole päässeet alan kouluihin tai eivät vain ole tarpeeksi hyviä menestyäkseen ammatillisella tasolla. Voisin vastata tähän oletukseen samalla tavalla, kuin laadusta kritisoivat. Tunnen monia alan ammattilaisia, jotka haluavat välillä hypätä alan koneiston oravanpyörästä ja lähteä toteuttamaan itseään, esimerkiksi viikonlopuksi mökille ilman, että tuotantoyhtiö hengittää niskaan joka paperille saadun rivin jälkeen.

LÄHTEET

Acidcinema. Hakupäivä 20.3.2012.

<<http://www.acidcinema.net/>>

Bunny the Killer Thing 2011. Elokuva. Ohjaus: Joonas Makkonen. Tuotanto: Jo-Jo the Dog Films.

City-lehti. Timo Vuorensola. Artikkel. Hakupäivä 20.3.2012.

<<http://www.city.fi/artikkeli/Timo+Vuorensola/2248/>>

Findiepedia. BunnytheKillerThing. Findie tietosanakirja. Hakupäivä 20.3.2012.

<http://www.findiepedia.net/index.php/Bunny_the_Killer_Thing>

Findiepedia. FindieDVD. Findie tietosanakirja. Hakupäivä 20.3.2012.

<<http://www.findiepedia.net/index.php/Findie-DVD>>

Findiepedia. FinFilms. Findie tietosanakirja. Hakupäivä 20.3.2012.

<<http://www.findiepedia.net/index.php/FinFilms>>

Findiepedia. Findieeffat.org. Findie tietosanakirja. Hakupäivä 20.3.2012.

<<http://www.findiepedia.net/index.php/Findieeffat.org>>

Findiepedia. Findie ry. Findie tietosanakirja. Hakupäivä 20.3.2012.

<http://www.findiepedia.net/index.php/Findie_ry>

Findiepedia. HumanSculptures. Findie tietosanakirja. Hakupäivä 20.3.2012.

<http://www.findiepedia.net/index.php/The_Human_Sculptures>

Findiepedia. Indietaivas. Findie tietosanakirja. Hakupäivä 20.3.2012.

<<http://www.findiepedia.net/index.php/Indietaivas>>

Findiepedia. Jojothedogfilms. Findie tietosanakirja. Hakupäivä 20.3.2012.

<http://www.findiepedia.net/index.php/Jo-Jo_the_Dog_Films#J.C3.A4senet>

Indietaivas. Info. Hakupäivä 20.3.2012.

<http://www.indietaivas.fi/info_findie.php>

Iron Sky. Finance. Hakupäivä 20.3.2012.

<<http://www.ironsky.net/site/support/finance/>>

Jojothedogfilms. Tietoa. Hakupäivä 20.3.2012.

<http://www.jo-jothedogfilms.com/tietoa_meista.htm>

Kelaamo. About. Hakupäivä 20.3.2012.

<<http://kelaamo.fi/fi/Tekijat/About/>>

Makkonen, Joonas, medianomi, jojothedogfilms. RE:opparifiaskokysääääÄÄÄÄÄÄÄ.

Sähköpostiviesti nukkumasa80@hotmail.com 15.3.2012.

Media kasvatus. Pixoff suljetaan. Info. Hakupäivä 20.3.2012.

<<http://www.mediakasvatus.fi/ajankohtaista/uutiset/pixoff-suljetaan-3062011>>

Media metka. Minunelokuvani. Hakupäivä 20.3.2012.

<<http://mediametka.fi/minun-elokuvani/minun-elokuvani--tapahtuma/>>

Mediaopus. Uusmedia. Hakupäivä 20.3.2012.

<<http://www.mediaopas.com/sanasto/uusmedia/>>

Newton, Dale & Gapard, John 2001. Digital Filmmaking: An Essential Guide to Producing Low-Budget Movies. Michael wise Productions.

Stubbs, Liz & Rodriguez, Richard 2000. Making independent films: advice from the filmmakers. Allworth Press.

Suomen Kuvalehti. Harri Närhi. Blogi. Hakupäivä 20.3.2012.

<<http://suomenkuvalehti.fi/blogit/kuvien-takaa/avain-italiaan-suuri-festivaalivoittaja-sananen-maailman-tuhansista-elokuvafestivaaleista>>

Tampere Film Festival. Kelaamo. Hakupäivä 20.3.2012.

<http://www.tamperefilmfestival.fi/shop2012/productinfo.php?products_id=711>

The Human Sculptures 2010. Elokuva. Ohjaus: Matti Kiviniemi. Tuotanto: Jo-Jo the Dog Films

Trashvideo. Hakupäivä 20.3.2012.

<<http://www.trashvideo.fi/>>

TUFF. Tuff. Hakupäivä 20.3.2012.

<<http://www.tuff.fi/>>

Vidgren, Jukka, tuottaja, Mutant Koala Pictures. Re: Kymysyksiäh thesiksestä Jukalle.

Sähköpostiviesti nukkumasa80@hotmail.com 15.3.2012.

Vimeo. Dowload. Hakupäivä 20.3.2012.

<<http://f.cl.ly/items/0009291f0a3R1M0R1C3L/download.jpg>>

Wikipedia. Crowd funding. Vapaa tietosanakirja. Hakupäivä 20.3.2012.

<http://en.wikipedia.org/wiki/Crowd_funding>

Wikipedia. Findie. Vapaa tietosanakirja. Hakupäivä 20.3.2012.

<<http://fi.wikipedia.org/wiki/Findie>>

Wikipedia. Independent film. Vapaa tietosanakirja. Hakupäivä 20.3.2012.

<http://en.wikipedia.org/wiki/Independent_film>